

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „Maaeluministri määruste muutmine“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 132 lõike 2 alusel.

Eelnõuga tehakse vajalikud muudatused neljas maaeluministri määruses seetõttu, et suurendada toetuste maksimaalseid suurusi.

Nimetatud muudatused tehakse järgmistes määrustes:

- maaeluministri 18. septembri 2015. a määrus nr 5 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus nr 5*);
- maaeluministri 8. mai 2015. a määrus nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus nr 58*);
- maaeluministri 10. mai 2022. a määrus nr 25 „Põllumajandusettevõtjate tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus Maaeluministeeriumi hallatavale riigiasutusele“ (edaspidi *määrus nr 25*);
- maaeluministri 30. septembri 2015. a määrus nr 6 „Tunnustatud tootjaorganisatsiooni ja tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus nr 6*).

Eelnõu hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liigi 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks“ alameedet „Põllumajandusettevõtjate tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus Maaeluministeeriumi hallatavale riigiasutusele“ ja tegevuse liigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ alameetmeid 4.2.1 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“, 4.2.2 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ ja 4.2.3 „Tunnustatud tootjaorganisatsiooni ja tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“.

Muudatus, mille kohaselt suurendatakse toetuste maksimaalseid suurusi, tuleneb sellest, et kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/2220¹ (edaspidi *üleminekumäärus*) pikeneb arengukava programmiperioodi 2014–2020 rakendamine kahe aasta võrra ehk kuni 2023. aastani, siis võimaldatakse muudatusega toetust taotleda ka nendel ettevõtjatel, kes on selle arengukava programmiperioodi (2014–2020) jooksul juba investeeringuid teinud ja kellel on soov nende tegemisega jätkata.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29).

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Maaeluministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna valdkonnajuht Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee) ning sama osakonna peaspetsialist Indrek Mõtt (625 6292, indrek.mott@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse määrust nr 5, **eelnõu §-ga 2** määrust nr 58, **eelnõu §-ga 3** määrust nr 25 ja **eelnõu §-ga 4** määrust nr 6.

Eelnõu §-des 1, 2 ja 4 tehakse muudatus, millega suurendatakse toetuse maksimaalset suurust. Kui varem oli määruse nr 5 kohaselt keskmise suurusega ettevõtjatel ja suurettevõtjatel toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi jooksul 3 000 000 eurot ühe taotleja kohta, siis nüüd suurendatakse seda summat 500 000 euro võrra ehk kuni 3 500 000 euroni. Määruse nr 58 kohaselt oli varem mikro- ja väikeettevõtjatel toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi jooksul 750 000 eurot ühe taotleja kohta, siis nüüd suurendatakse seda summat 250 000 euro võrra ehk kuni 1 000 000 euroni. Määruse nr 6 kohaselt oli varem tunnustatud tootjarühma või tunnustatud tootjaorganisatsiooni või ühe või mitme tunnustatud tootjarühma või tunnustatud tootjaorganisatsiooni valitseva mõju all oleva ettevõtja puhul toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi jooksul kolm miljonit eurot ühe taotleja kohta, siis nüüd suurendatakse seda summat ühe miljoni euro võrra ehk kuni nelja miljoni euroni.

Kuna pikenes üleminekumäärusega arengukava programmiperiood, siis on oluline võimaldada toetust taotleda ka nendel ettevõtjatel, kes on arengukava programmiperioodi (2014–2020) jooksul juba investeringuid teinud ja kellel on soov nende tegemisega jätkata.

Võttes arvesse, kui oluline on suunata täiendavaid rahalisi vahendeid toiduainetööstustesse investeringute tegemiseks, et kaasa aidata toiduainetööstuse ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele ja lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis võimaldaks turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lülidele – eriti veel olukorras, kus Venemaa Föderatsiooni sõjaline agressioon Ukrainas on avaldanud tugevat mõju ettevõtjate majandustegevusele –, on olulise tähtsusega tagada investeringute tegemise võimalus ka üleminekuperioodi aastatel nendele ettevõtjatele, kes on kavandanud teha suuremaid investeringuid või kes soovivad ka üleminekuperioodi aastatel jätkata investeringute tegemisega.

Lisaks on viimaste aastatega märkimisväärselt tõusnud nii ehitushinnad kui ka erinevate seadmete hinnad, millest tulenevalt on vaja suurendada toetuse maksimaalset suurust, et võimaldada ettevõtjatel teha investeringuid kavandatud mahus.

Samuti on oluline, et ettevõtjad jätkaksid selliste investeringute tegemist, mis on seotud uute tehnoloogiate kasutusele võtmisega ja uute seadmete ostmisega, sest selliste investeringute tegemine aitab oluliselt kaasa kulude vähenemisele (nt pakkematerjali vähenemine, energia säästmine, tööprotsesside tõhusam korraldamine) ning see omakorda aitab kaasa ka keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele.

Eelnõu §-ga 3 tehakse muudatus, millega suurendatakse toetuse maksimaalset suurust. Kui varem oli toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi jooksul 1 500 000 eurot ühe taotleja kohta, siis nüüd suurendatakse seda summat 500 000 euro võrra ehk kuni 2 000 000 euroni. Muudatus tuleneb sellest, et viimaste aastatega on hinnad (ehitushinnad, masinate ja seadmete hinnad, sisendite hinnad) märkimisväärselt tõusnud, millest tulenevalt on oluline suunata täiendavaid rahalisi vahendeid põllumajanduse valdkonda investeeringute tegemiseks, et tagada investeeringute tegemise võimalus ka olukorras, kui on kavandatud teha suuremamahulisi investeeringuid. Näiteks on ehitushinnad märkimisväärselt tõusnud (seda ilmestab nii Statistikaameti ehitushinnaindeks kui ka PRIA poolt viimaste taotlusvoorude ehitusmaksumuste analüüs) ning arvestades asjaolu, kus ehitusettevõtjad hinnapakumuste koostamisel lõpliku ehitusmaksumust kindlaks ei määra, vaid eelarve jäetakse avatuks kuni ehitustegevuse lõpuni, siis on oluline võimaldada ettevõtjatel investeeringute tegemist kavandatud mahus. Samuti on toetuse maksimaalse suuruse suurendamisel arvestatud, et Maaeluministeriumi hallatav riigiasutus kavandab toetuse abil teha suuremamahulisi investeeringuid, mis avaldavad mõju põllumajandussektorile tervikuna. Selliste suuremamahuliste investeeringute tegemine aitab kaasa ka põllumajandusettevõtjate põllumajandusteadmiste suurendamisele. Seetõttu on äärmiselt oluline, et Maaeluministeriumi hallatav riigiasutus viiks kavandatud tegevused ellu ja seeläbi saavutaks toetuse andmise eesmärgid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Toetuse maksimaalse suuruse suurendamisel on toetuse taotlejatele positiivne mõju, sest üleminekuajaperioodi aastatel võimaldatakse toetust taotlejatel, kes on kavandanud teha suuremaid investeeringuid või kes soovivad investeeringute tegemisega jätkata ka üleminekuajaperioodi aastatel (ehk need, kes on juba varem toetust saanud). See aitab kaasa konkurentsivõime parandamisele ning lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis on arengukava meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ peamine eesmärk.

Määruse nr 25 alusel antava toetuse puhul toetuse maksimaalse suuruse suurendamine aitab kaasa suuremamahuliste investeeringute tegemisele, mille kaasabil paraneb põllumajandusettevõtjate tulemuslikkus. Maaeluministeriumi hallatavalt riigiasutuselt investeeringu tulemusena saadud teadmised toetavad kogu põllumajandussektori põllumajandustootmise tõhusust ja konkurentsivõimet ning vähendavad põllumajandusest

tulenevat keskkonnamõju – tema tehtava investeeringu tulemusena saadud teadmised edastatakse põllumajandussektorile.

Arvestades, et muud toetuse taotlemise ja investeeringu tegemise tingimused ei muutu, siis ei ole tegemist muudatustega, millel on oluline mõju.

Tehtavate muudatustega ei suurene taotleja ega toetuse saaja halduskoormus, samuti ei kasva PRIA töökoormus. Muudatused võimaldavad saavutada toetuste andmise eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parema ja täielikuma ärakasutamise.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Kuna Rahandusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu on koostatud koostöös PRIA-ga. Eelnõu esitati arvamuse andmiseks PRIA-le, kes ei esitanud eelnõu kohta lisaettepanekuid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban
Kantsler